

Riktlinje för systematiskt kvalitetsarbete

Antagen av barn- och ungdomsnämnden, 2016-01-25

Reviderad senast 2026-06-16, §XX

Systematiskt kvalitetsarbete

Inledning

Systematiskt kvalitetsarbete är en lagstadgad arbetsprocess. Det innebär att kontinuerligt och systematiskt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och, utifrån analysen, genomföra insatser för att utveckla undervisningen.

Kvalitetsarbetet blir meningsfullt först när det leder till förändringar i undervisningen och därmed bidrar till elevers lärande och utveckling.

Syfte

Syftet med systematiskt kvalitetsarbete är att höja kvaliteten på undervisningen och andra delar av utbildningen för alla barn och elever, för att främja deras utveckling och lärande.

Kvalitetsarbete på olika nivåer

Enligt skollagen ska kvalitetsarbetet bedrivas både på huvudmannanivå och på varje förskole- och skolenhet.

Huvudmannen har det övergripande ansvaret för kvalitetsarbetet. Det innebär att huvudmannen systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen i hela organisationen. Alla skolformer och fritidshemmet ska omfattas. Med huvudmannanivån avses här både beslutsfattare och tjänstemän, till exempel nämnd och skolchef.

Huvudmannen ska:

- sätta tydliga och långsiktiga mål samt göra strategiska prioriteringar
- fördela resurser utifrån behov och förutsättningar
- skapa hållbara förutsättningar för skolutveckling och förbättringsarbete
- följa upp resultat, måluppfyllelse och kvalitet på ett systematiskt sätt
- analysera den egna styrningen och de förutsättningar som rektorer och enheter ges
- använda analysen som grund för att revidera mål, prioriteringar och resursfördelning

Rektorn har ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på förskole- eller skolenheten. Det innebär att rektorn ansvarar för att utbildningen på enheten kontinuerligt planeras, följs upp, analyseras och utvecklas. Rektorn ansvarar också för att kvalitetsarbetet sker i samarbete med lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Dessutom ska barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektor ska:

- skapa goda förutsättningar för gemensamt arbete på enheten med att utveckla undervisningen
- följa upp både barns lärande/elevernas resultat och verksamhetens samlade resultat
- analysera kvaliteten i undervisningen i förskolan/skolan
- identifiera styrkor och utvecklingsområden
- leda och driva ett systematiskt och långsiktigt förbättringsarbete

- föra vidare information och analyser från enheten till huvudmannen
- ta emot och omsätta huvudmannens återkoppling, beslut och prioriteringar i det fortsatta utvecklingsarbetet

Undervisningsnivån omfattar all personal som arbetar med undervisning eller undervisningsnära uppgifter, till exempel förskollärare, lärare, elevhälsans personal, skolbibliotekarier samt studie- och yrkesvägledare. Det som sker i undervisningen har avgörande betydelse för förskolans och skolans kvalitet. Därför är det viktigt att undervisningsnivån deltar i kvalitetsarbetet.

Personalen inom undervisningsnivån ska:

- kontinuerligt följa upp, analysera och utveckla undervisningen och den undervisningsnära verksamheten med utgångspunkt i barns och elevers lärande, behov och resultat
- aktivt delta i enhetens gemensamma analys- och utvecklingsarbete
- medverka i det kollegiala lärandet, där undervisningen diskuteras, prövas och utvecklas tillsammans med kollegor
- bidra med underlag och slutsatser till rektor, genom att föra vidare iakttagelser, analyser och erfarenheter från undervisningen
- ge barn och elever möjlighet att uttrycka sin bild av undervisningen och hur den påverkar deras utveckling och lärande

Planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen

Det systematiska kvalitetsarbetet ska följa Skolverkets modell som visar arbetsprocessen i fem moment.

Följa upp utbildningen

- Uppföljningen ska baseras på både kvalitativa och kvantitativa underlag. Kvalitativa underlag kan exempelvis utgöras av samtal, intervjuer och observationer som belyser verksamheten och barns och elevers lärande. Kvantitativa underlag kan bestå av statistik såsom betyg, resultat från nationella prov och enkätundersökningar.

Analysera och prioritera utbildningsresultat

- Syftet med första steget i analysen är att identifiera utbildningsresultat, som sticker ut och som behöver prioriteras i en fortsatt orsaksanalys.

Analysera orsaker

- I den här delen av analysen undersöks möjliga orsaker till de prioriterade utbildningsresultaten, som har valts ut från resultatanalysen.

Prioritera utvecklingsinsatser

- Utifrån genomförd orsaksanalys behöver nu utvecklingsinsatser prioriteras och planeras.

Genomför och följ upp utvecklingsinsatser

- I det här steget genomförs de prioriterade insatserna och deras effekt följs upp.

Dokumentation

Enligt skollagen är det ett krav att kvalitetsarbetet dokumenteras både på enhetsnivå och huvudmannanivå.

Att dokumentera kvalitetsarbetet på ett ändamålsenligt sätt är viktigt eftersom det gör det möjligt att:

- ta lärdom av tidigare erfarenheter
- hålla kvalitetsarbetet kontinuerligt och långsiktigt
- säkerställa att arbetet kan fortsätta även vid förändringar av chefer och personal
- regelbundet kunna stämna av att kvalitetsarbetet leder till en utveckling mot målen.
- kunna kartlägga verksamheten och identifiera områden som är särskilt angelägna att utveckla för att uppfylla målen

Delaktighet

Det systematiska kvalitetsarbetet ska präglas av bred delaktighet och väl fungerande samverkan inom hela styrkedjan. Med styrkedjan avses huvudmannanivå, rektorsnivå samt undervisningsnivå.

Genom ett systematiskt kvalitetsarbete blir det tydligt för all personal vad som ska prioriteras och utvecklas, när och hur olika insatser ska genomföras och vem som ansvarar för vad. Allas delaktighet är grundläggande i kvalitetsarbetet. Ledningen, personalen, barn och elever samt vårdnadshavare behöver alla bidra med synpunkter och underlag som synliggör kvaliteten.

Dialog är en central del av kvalitetsarbetet och ska organiseras systematiskt. Den skapar samsyn, delaktighet och förståelse för resultat, kvalitet och utvecklingsbehov och synliggör orsaker och samband. Dialog ska föras mellan barn/elever och personal, mellan personal och rektor, mellan rektor och huvudman samt mellan olika verksamheter inom organisationen.